

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Голова Приймальної комісії
ЧДУ ім. Петра Могили**

Л.П. КЛИМЕНКО

2016 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на п'ятий рік навчання на спеціальність
081 «ПРАВО»**

на 2016-2017 навчальний рік

Миколаїв – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування здійснюється фаховою атестаційною комісією після завершення навчання за ступенем «бакалавр» з метою вступу на освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст».

Головні завдання фахового вступного випробування полягають у тому, щоб вступники продемонстрували такі компетенції:

знання:

- про походження, структуру, закономірності розвитку і значення теорії держави і права;
- про основні проблеми і методологічні основи наукового розуміння держави і права та державно-правових явищ;
- про виникнення, розвиток і сучасні правові основи існування держави як соціального інституту;
- про виникнення, розвиток і сучасну сутність права;
- про основи побудови та функціонування системи права та системи законодавства;
- про основи виникнення, функціонування, структури та змісту правовідносин;
- про основи правотворчості, тлумачення та застосування права;
- про поняття, структуру та наслідки правової поведінки;
- про основи взаємодії особи, права та держави;
- про предмет та методи цивільно-правового регулювання;
- про джерела цивільного права;
- про особливості суб'єктного складу цивільних правовідносин;
- про правила опіки та піклування, реєстрації актів цивільного стану;
- про об'єкти цивільних правовідносин;
- про підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин;
- про строки здійснення та захисту цивільних прав;
- про право власності: поняття, форми, зміст, підстави виникнення та способи захисту;
- про особливості окремих видів договірних та недоговірних зобов'язань;
- про спадкове право;
- про судову практику з цивільних справ;
- про основні проблеми науки кримінального права;
- про підстави кримінальної відповідальності, систему та види кримінальних покарань, умови та порядок їх застосування;
- про законодавчі межі криміналізації суспільно небезпечних діянь, характер та ступінь їх суспільної небезпеки;
- про склад конкретного злочину і відмежовувати його від суміжних злочинів;
- про суспільно небезпечні діяння, місце злочину в системі Особливої частини КК України;
- про умови, підстави, засади призначення та звільнення від кримінальної відповідальності та покарання.

Фахове вступне випробування включає три **модулі** дисциплін:

1. Модуль 1 «Теорія держави і права»
2. Модуль 2 «Цивільне право України»
3. Модуль 3 «Кримінальне право України».

Модулі характеризують загальнотеоретичні знання за напрямом підготовки, а також дозволяють оцінити практичні знання та вміння бакалаврів, що вступають на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності 081 «Право».

I. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ АБІТУРІЄНТІВ.

Оволодіння системою знань, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» передбачає, що вступники повинні мати диплом бакалавра із зазначеного напрямку; вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно-орієнтованих юридичних дисциплін.

Фахове вступне випробування сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі юриспруденції. У процесі його проведення абітурієнти повинні показати навички та вміння досліджувати правові явища та процеси, що необхідно для чіткого визначення індивідуальних орієнтирів застосування власних здібностей та реалізації набутого професійного потенціалу в умовах ринкової системи.

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування проводяться у вигляді письмового іспиту. Екзаменаційний білет складається із 30 тестових питань, по десять на кожену дисципліну. За кожену правильну відповідь абітурієнт отримує 3,33 бали. Максимальна кількість балів за фахове вступне випробування – 100 балів.

III. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Модуль 1. «Теорія держави і права»

Тема 1. Теорія держави і права як суспільна наука.

Предмет теорії держави і права – загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права як самостійних, органічно взаємозалежних між собою соціальних інститутів.

Місце та функції теорії держави і права в системі наук, що вивчають державу і право. Принцип історизму у вивченні держави і права. Співвідношення теорії держави і права з галузевими юридичними науками. Зв'язок з філософією, політичною економією, політологією та іншими суспільними науками.

Становлення, розвиток і сучасний стан теорії держави і права. Її збагачення новими знаннями. Методологія теорії держави і права. Діалектико-матеріалістичний метод у вивченні держави і права. Соціологічний, порівняльний, формально-логічний, кібернетичний і інші методи.

Науковість як принцип вивчення держави і права. Структура навчального курсу теорії держави і права. Теорія держави і теорія права. Функції теорії держави і права. Значення теорії держави і права для формування сучасного юриста. Виникнення і розвиток загально-теоретичної юридичної науки в Україні.

Тема 2. Поняття, сутність і походження держави.

Концепції походження держави. Характеристика основних теорій походження держави (теологічної, патріархальної, договірної, насильства, психологічної, органічної, класової тощо.). Характеристика первісного суспільства як історичного етапу, що передував державно-правовій соціальній організації суспільства. Суспільна (публічна) влада і норми поведінки в первісному суспільстві.

Причини розпаду первісного ладу і виникнення держави у різних народів. Вплив природно-кліматичних, біологічних, психологічних факторів на процес становлення держави.

Відмінність держави від додержавної організації первісного суспільства. Ознаки держави. Особлива публічна влада. Територіальна організація влади і населення. Суверенітет. Податки. Законодавство.

Формаційний і цивілізаційний підходи до типології держави.

Формаційний підхід, сучасне розуміння співвідношення держави і соціально-економічного ладу. Типологія держав у формаційному підході. Поняття типу держави. Рабовласницький, феодальний, буржуазний, соціалістичний тип держави. Недоліки формаційного підходу.

Цивілізаційний підхід до типології держав. Поняття цивілізації. Підстави для класифікації цивілізацій і їх державності, первинні і вторинні цивілізації. Державність сучасної цивілізації.

Тема 3. Держава: функції та форми.

Поняття форми держави. Форма правління, національно-державний і адміністративно-територіальний устрій, політико-правовий режим.

Монархічні і республіканські форми правління. Цілісність державної влади. Види монархій. Нетипові (змішані) форми республіканського правління. Причини їх виникнення та основні особливості.

Національно-державний і адміністративно-територіальний устрій. Унітарна (проста) держава. Федеративна (складна) держава. Федерації на багатонаціональній і територіальній основах. Співвідношення влади “центра” і

“місць”. Форма державного устрою і податкова система. Конфедерація. Імперія. Інші державні і міждержавні утворення.

Політико-правовий режим. Поняття і зміст. Види політичних режимів. Державні інститути, що забезпечують політико-правові режими. Роль засобів масової інформації.

Поняття і зміст функцій держави. Класифікація функцій. Зовнішні та внутрішні функції держави, їх взаємозв'язок.

Структура держави, що забезпечує виконання його функцій.

Тема 4. Політична система суспільства та місце держави.

Політична система суспільства як сукупність державних і суспільних організацій, що беруть участь у політичному житті країни. Види політичних систем. Структура політичної системи суспільства. Економічна, правова, ідеологічна, соціальна і нормативна основи політичної системи. Суб'єкти політики та їх характеристика.

Держава і інші елементи політичної системи. Держава і партії. Форми участі партій в управлінні державою. Правляча партія. Парламентська партія. Опозиційна партія.

Соціальна і національна структури суспільства і їх вплив на організацію політичної системи.

Держава і церква. Світські і теократичні держави. Місце і роль церкви в політичній системі.

Держава і трудові колективи.

Принципи функціонування і розвитку сучасної політичної системи.

Тема 5. Механізм держави. Основні сучасні концепції держави.

Поняття та структурна характеристика механізму держави. Його роль у здійсненні функцій і завдань держави. Поняття апарату держави.

Органи держави. Поняття та ознаки органу держави. Поняття компетенції органу держави. Система державних органів. Види державних органів. Державні службовці. Представницькі органи державної влади. Представницька і пряма демократія в системі органів державної влади. Виконавчо-розпорядницькі і контрольні органи.

Елітарні концепції. Вчення про соціальну правову державу. Теорія правової держави. Теорія держави загального благоденства. Теорія еліти. Теорія національної держави.

Тема 6. Державна влада

Поняття, характерні риси та основні властивості державної влади. Суб'єкт і об'єкт влади. Концепції їх співвідношення. Політична і державна влада. Методи здійснення державної влади. Переконавання та примус. Види державного примуса.

Економічні, соціальні і морально-ідеологічні основи державної влади. Державна влада і ідеологія. Роль ідеології в забезпеченні державної влади.

Легітимність і легальність державної влади. Способи набуття легітимності. Легальність як юридичний вираз легітимності.

Владовідносини. Їх структура. Принцип поділу влади. Суть, методи та роль принципу розподілу влади. Система стримувань та противаг. Державна влада і держава.

Тема 7. Громадянське суспільство та правова держава.

Правова держава в історії політико-правової думки. Правова держава як мета демократичних рухів, в тому числі в Україні на початку і кінці ХХ ст. Різниця в розумінні правової держави в західних країнах і країнах колишнього Варшавського договору.

Ознаки правової держави: верховенство і панування законів; поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову; охорона прав і свобод громадян, їх соціальна захищеність, соціальна справедливість; взаємні обов'язки громадян перед державою і держави перед громадянами; захист громадян державою. Теорія розрізнення права та закону. Конституційна законність; взаємозв'язок із цивільним суспільством.

Правова і соціальна держава в їх співвідношенні. Основні принципи правової держави. Теорія та практика формування правової держави України.

Поняття громадянського суспільства: його становлення і розвиток. Елементи громадянського суспільства. Принципи, умови формування та життєдіяльності громадянського суспільства. Громадянське суспільство і держава. Роль громадянського суспільства у формуванні правової держави. Громадянське суспільство і право.

Тема 8. Українська держава: загальні основи функціонування.

Загальна характеристика сучасної держави Україна. Форма правління. Територіальний устрій. Політичний режим.

Поняття і класифікація функцій української держави. Внутрішні і зовнішні функції. Методи здійснення функцій.

Система державних органів України. Представницькі органи державної влади.

Представницька і пряма демократія в системі органів державної влади в Україні.

Виконавчо-розпорядницькі і контрольні органи. Президент України як глава держави: функції, повноваження, способи здійснення влади. Нові повноваження державних органів в системі парламентсько-президентської республіки.

Міністерства і відомства, взаємовідносини між ними, розмежування повноважень.

Органи правосуддя в Україні. Прогалини правосуддя та шляхи їхнього подолання. Судова реформа. Принцип незалежності суддів і його забезпечення. Судовий контроль і його роль в охороні прав і свобод громадян. Місце і роль прокуратури в системі органів держави. Органи безпеки, міліції, митна служба: функції, організаційні структури, місце і роль в апараті держави.

Перспективи становлення правової держави в Україні.

Теорія права

Тема 9. Поняття, виникнення і сутність права.

Соціально-економічні умови виникнення права. Роль релігії в становленні права. Родоплемінні традиції і звичаї як джерело звичаєвого права. Основні шляхи розвитку права.

Еволюція вчень про право. Аспекти сучасного праворозуміння: психологічний, нормативний (позитивістський), соціологічний. Різноманітність підходів до визначення права. Сутність права: поняття, методологічні підходи. Принципи права та функції права: поняття, класифікація. Форми реалізації функцій права. Право як нормативний

регулятор суспільних відносин. Право як система правил поведінки. Право як міра свободи особи.

Зміст права. Право – міра (масштаб) поведінки особи. Застосування однакової міри (масштабу) до різних людей. Об'єктивне і суб'єктивне в праві. Визначення права.

Системи права в історії суспільства. Їх типологія.

Типи права у формаційному підході. Типи права в цивілізаційному підході.

Тема 10. Право в системі соціального регулювання.

Поняття регулятора суспільних відносин. Система і функції регуляторів. Нормативні регулятори: шлюбно-сімейний, правовий, корпоративний, релігійний, моральний, естетичний. Ненормативні регулятори: ціннісний, інформаційний, директивний.

Нормативні регулятори: сфери регулювання і методи регулювання (способи впливу), форми вираження норм.

Поняття соціальних норм. Соціальні і технічні норми, їх співвідношення.

Види сучасних соціальних норм: політичні, правові, моральні, норми суспільних організацій (корпоративні), звичай, традиції і інші норми.

Співвідношення права та моралі: єдність, розходження, взаємодія, протиріччя. Право та релігійні норми. Право та звичай. Роль права в розвитку та зміцненні моральних основ суспільства.

Тема 11. Правове регулювання і його механізм.

Правовий вплив (поняття і види).

Поняття механізму правового регулювання та його відмінність від правового впливу. Механізм правового регулювання та його стадії і елементи.

Сфери та межі правового регулювання. Поняття сфери правового регулювання. Види сфер і меж правового регулювання.

Предмет, метод і типи правового регулювання. Поняття і властивості предмету правового регулювання. Поняття методу правового регулювання; види методів правового регулювання; Поняття типу правового регулювання; види типів правового регулювання.

Механізм правового регулювання. Поняття механізму правового регулювання. Його структура (елементи та їх функції).

Техніка правового регулювання. Поняття юридичної техніки. Види юридичної техніки.

Якість правового регулювання (його корисність (цінність), ефективність, економічність; їх поняття та різновиди).

Теорія правового регулювання і практика.

Тема 12. Норми права.

Поняття норми права, її ознаки. Загальний характер правових норм. Формальна визначеність норми права, загальнообов'язковість, системність, неодноразовість дії, абстрактність адресата. Види і класифікація норм права.

Структура норми права. Гіпотеза, диспозиція, санкція. Види гіпотези. Види диспозицій. Види санкції. Позитивне зобов'язання, дозволи та заборони в змісті правових норм.

Відмінність норм права від індивідуальних актів. Відмінність правових норм від декларацій, рекомендацій та актів тлумачення.

Зв'язок норм права з державою. Можливість застосування державного примусу в забезпеченні реалізації правових норм.

Способи викладу правових норм в актах держави. Структура нормативно-правового акту.

Нормативні правові та нормативно-технічні акти. Норма права і стаття нормативного правового акту.

Тема 13. Держава, право та особа.

Положення особи в різних суспільствах.

Громадянське суспільство: поняття, теорія і практика функціонування.

Громадянство і підданство.

Правовий статус особи. Зміст правового статусу особи. Співвідношення правосуб'єктності та правового статусу. Правові статуси державного службовця, судді, науковця, військовослужбовця, працівника правоохоронних органів, інших членів суспільства.

Держава і особа. Забезпечення державою прав і свобод особи. Співвідношення прав людини і прав нації, народу. Захист прав меншості в демократичній державі. Обов'язок і відповідальність держави перед громадянином і громадянина перед державою. Соціальна і юридична захищеність громадянина.

Форми порушень прав і свобод особи: позасудові репресії, інші форми.

Міжнародне співробітництво держав по забезпеченню основних прав і свобод людини. Міжнародний захист прав людини.

Тема 14. Форми (джерела) права. Нормативно - правовий акт.

Поняття форми права. Нормативний правовий акт, судовий прецедент, правовий звичай, доктрина, нормативний договір як форми права.

Право і закон. Закон у вузькому та широкому змісті. Закон у формальному змісті. Закон як вид нормативного правового акту. Верховенство закону. Право і законодавство.

Нормативний правовий акт – основна форма права сучасної України: загальна характеристика та види. Чинність нормативно - правових актів у просторі, у часі та за колом осіб. Підзаконні нормативні акти. Локальні нормативні акти. Поняття і дія нормативних актів громадських організацій, об'єднань. Устави: типові та зразкові.

Поняття судового прецеденту. Співвідношення судового прецеденту і інших форм права. Судова практика в нормативному регулюванні. Адміністративний прецедент.

Поняття звичаю. Співвідношення права і звичаю. Правовий звичай. Звичаєве право.

Юридична доктрина. Доктрина і коментарі до юридичних текстів.

Нормативний договір: типовий і зразковий. Конституційно-правові договори. Колективні договори і угоди.

Міжнародні договори.

Тема 15. Система права та система законодавства.

Поняття системи і структури права. Предмет і метод правового регулювання як підстави класифікації права на галузі. Інститут права, підгалузь і галузь права.

Система права і правові системи. Система законодавства України. Галузеве, міжгалузеве і підгалузеве законодавство. Характеристика сучасного стану законодавства.

Система галузей права України. Система права і система законодавства: співвідношення. Тенденції розвитку системи права і системи законодавства в Україні.

Суверенітет і право. Верховенство закону в ієрархії нормативних законів. Умови верховенства законів.

Міжнародне право. Пріоритет міжнародного права над національним правом.

Тема 16. Правотворчість та систематизація нормативних правових актів.

Правотворення та правотворчість: поняття та співвідношення.

Загальна характеристика процесу правотворчості. Її ознаки. Правотворчість в історії суспільства.

Процеси правотворчості в сучасних державах. Принципи, стадії та функції

правотворчого процесу. Порядок опублікування і набрання чинності нормативними актами.

Правотворчість держави та суспільства. Форми та види правотворчості держави. Безпосередня, санкціонована, спільна, делегована правотворчість держави. Види правотворчості громадянського суспільства.

Особливості правотворчості в Україні. Види та органи правотворчості. Законотворчість як особливий вид правотворчості. Законодавчий процес в Україні: стадії та особливості.

Систематизація нормативних актів. Інкорпорація і її різновиди. Кодифікація законодавства. Консолідація нормативно-правових актів.

Юридична техніка і її значення для правотворчості, право застосування і систематизації законодавства. Юридична мова правових актів.

Тема 17. Правові відносини.

Правові відносини як особлива форма суспільних відносин. Правовідносини в вузькому та широкому змісті. Правові норми і правовідносини. Види правовідносин. Суб'єктивне і об'єктивне право. Вольовий характер правовідносин. Передумови виникнення, функціонування правовідносин

Склад (елементи) правовідносин. Зміст правовідносин. Суб'єктивні права і юридичні обов'язки як юридичний зміст правовідносин.

Суб'єкти правовідносин. Правоздатність, дієздатність, деліктоздатність суб'єктів права. Правосуб'єктність фізичної і юридичної особи.

Юридичні факти: поняття, особливості. Класифікація юридичних фактів. Дії, події, правові стани, юридичні склади.

Тема 18. Реалізація та застосування права.

Реалізація права: поняття, форми, методи. Додержання, виконання, використання права.

Застосування права. Законне і обґрунтоване застосування права. Умови застосування норм права. Стадії процесу застосування права. Встановлення істини в процесі застосування права, вибір норми права для застосування та перевірка її вірогідності. Юридична кваліфікація і докази.

Індивідуальні юридичні акти і вимоги.

Прогалини в праві. Способи заповнення прогалин у праві. Аналогія закону і аналогія права. Правовий вакуум.

Юридичні презумпції і фікції. Колізії правових норм і способи їх вирішення.

Тема 19. Правова свідомість та правова культура.

Поняття, структура правосвідомості. Види правосвідомості: індивідуальна, групова, масова, повсякденна, професійна, наукова. Фактори, що впливають на стан правової свідомості. Функції правосвідомості. Правова ідеологія і правова психологія.

Вплив правосвідомості на норми права і права на правосвідомість. Роль правосвідомості в процесі правотворчості і правореалізації.

Повага до права і процеси його формування в сучасних умовах. Правосвідомість громадян і посадових осіб

Правова культура: елементи, види і форми дії. Правова культура в системі культури суспільства. Структура правової культури суспільства. Значення правової культури у формуванні правової держави. Правова культура в діяльності сучасного юриста. Правове виховання: поняття, ознаки та функції.

Тема 20. Тлумачення права.

Поняття і загальна характеристика тлумачення юридичних норм. Мета та причини тлумачення юридичних норм. Функції тлумачення. Способи тлумачення: граматичне,

логічне, систематичне, телеологічне, історико-політичне, спеціально-юридичне. Види тлумачення юридичних норм (за характером обов'язковості, за сферою поширення, за суб'єктами тощо). Офіційне тлумачення: поняття, види. Неофіційне тлумачення: поняття, види. Казуальне та нормативне тлумачення.

Інтерпретаційно-правові акти. Поняття інтерпретаційно-правового акта. Його юридичні властивості. Види.

Роль тлумачення в механізмі правового регулювання.

Тема 21. Законність, правопорядок, дисципліна.

Поняття і значення законності, її соціальна сутність. Місце і роль Конституції в забезпеченні законності. Конституційна законність – основа законності і правопорядку. Ознаки законності. Зміст законності. Принципи та вимоги законності. Гарантії і методи забезпечення законності. Загальні умови і спеціальні засоби серед гарантій забезпечення законності.

Деформації законності: причини, форми, шляхи подолання.

Поняття правопорядку, його зміст. Передумови правопорядку. Правопорядок і громадський порядок.

Структура і функції правопорядку. Роль законності і правопорядку в житті суспільства.

Законність і дисципліна. Види дисципліни. Трудовий колектив і дисципліна.

Тема 22. Правова поведінка. Правопорушення.

Правова поведінка: поняття, види та ознаки.

Загальна характеристика правомірної поведінки. Поняття та види правомірної поведінки. Зловживання правом як особливий вид правової поведінки. Маргінальна, конформістська, позитивна та соціально активна правомірна поведінка. Класифікація за соціальною значимістю для суспільства. Воля, свідомість і форми їхнього прояву в правовому житті особи.

Об'єктивна і суб'єктивна сторони правомірної поведінки.

Поняття та ознаки правопорушення. Види правопорушень. Соціальна природа і причини злочинності, а також інших правопорушень. Юридичний склад правопорушення. Об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона і суб'єктивна сторона правопорушення. Причинний зв'язок у праві. Форми провини. Казус. Шляхи та засоби ліквідації правопорушень.

Тема 23. Юридична відповідальність.

Поняття соціальної відповідальності. Поняття юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Позитивна і негативна (ретроспективна) юридична відповідальність. Ціль і функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Склад правопорушення.

Види юридичної відповідальності. Кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, матеріальна відповідальність. Особливості видів відповідальності.

Обставини, які виключають юридичну відповідальність. Неосудність. Необхідна оборона. Крайня необхідність. Малозначність правопорушення тощо.

Юридична відповідальність і державний примус. Юридична відповідальність у системі юридичних категорій.

Тема 24. Правовий нігілізм та ідеалізм.

Нігілізм як загально-соціальне явище. Основні характеристики нігілізму. Джерела правового нігілізму. Форми правового нігілізму (неповага до права, підміна законності доцільністю, протиставлення інтересів народу, партії, інших соціальних і національних груп закони і правопорядку, неповага до суду і адвокатури, позасудові репресії, інші

форми). Концепція “відмирання” держави і права як теоретична передумова правового нігілізму.

Протиставлення законності і справедливості, духу і букви закону, формалізму закону і реальності життя, права і совісті.

Принцип Н. Макіавеллі “ціль виправдує засоби”. Робота Н. Макіавеллі “Государ”. Критика застосування цього принципу в правовій практиці.

Правовий нігілізм в умовах переходу суспільства до соціальної ринкової економіки і політико-правового відновлення: джерела та шляхи подолання.

Поняття та види правового ідеалізму. Зміст правового ідеалізму.

Тема 25. Демократія: теорія і реальність.

Демократія як загальнолюдська цінність. Демократія – поняття, ознаки, зміст. Функції та принципи демократії. Форми і інститути демократії. Пряма і представницька демократія. Конституційні основи демократії в Україні. Проблеми її становлення. Самоврядування – поняття, ознаки, закріплення в законодавстві.

Демократія та правова держава.

Тема 26. Права, свободи людини і громадянина.

Історія прав людини та громадянина. Поняття прав і свобод людини, їх система. Співвідношення прав людини і громадянина. Протириччя і їх подолання в системі прав особи. Право на життя і його основне значення в системі прав і свобод особи, правове поняття свободи особи. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Гарантії забезпечення прав та свобод людини в правовій державі. Права дитини та національних меншин. Міжнародний захист прав людини.

Права і відповідальність. Межі свободи особи. Юридичний обов'язок і відповідальність особи перед суспільством.

Формальний характер прав і свобод особи і їхнє фактичне порушення в тоталітарній державі.

Тема 27. Правові системи сучасності.

Проблеми типології права. Правові системи у сучасному світі.

Правова система: поняття та складові. Класифікація правових систем світу.

Романо-германська (континентальна) правова система: історія становлення, основні риси і властивості.

Англосаксонська правова система: характерні риси і особливості. Правові системи Великобританії, США.

Релігійно-традиційна правова система. Мусульманська правова система. Мусульманське право в сучасному світі. Індуське право. Звичаєве право Африки. Колоніальне право. Основні тенденції розвитку права в умовах національної незалежності.

Особливості джерел права в різних правових системах. Роль правового звичаю і правового прецеденту в різних правових системах.

Модуль 2. «Цивільне право України»

Тема 1. Цивільне право в системі права України.

Публічне та приватне право. Характерні риси приватного права. Характерні риси публічного права. Цивільний кодекс як кодекс приватного права.

Багатоаспектне поняття цивільного права, як галузь права, як галузь законодавства, як наука, як навчальна дисципліна.

Функції цивільного права. Основні та традиційні функції:

Предмет цивільно-правового регулювання. Майнові відносини, які регулюються цивільним правом. Особисті немайнові відносини, які регулюються цивільним правом.

Метод цивільного права.

Принципи цивільного права. Неприпустимість свавільного втручання в сферу особистого життя людини. Неприпустимість позбавлення права власності, крім законних винятків. Свобода договору. Свобода підприємницької діяльності. Судовий захист прав. Справедливість, добросовісність, розумність.

Відмежування цивільного права від інших галузей права. Система цивільного права як галузі права.

Тема 2. Джерела цивільного права.

Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства.

Система цивільного законодавства. Види актів цивільного законодавства. Закони. Конституція України. Цивільний кодекс України. Інші кодифікаційні акти цивільного законодавства. Спеціальні цивільні закони. Підзаконні нормативні акти: укази і розпорядження Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти міністерств і інших органів виконавчої влади (відомчі нормативно-правові акти).

Міжнародні договори. Співвідношення галузевого й комплексного законодавства.

Порядок і значення офіційного опублікування нормативних актів. Роль звичаїв ділового обороту в регулюванні цивільних правовідносин.

Юридичне значення рішень Конституційного Суду України, постанов Пленуму Верховного Суду України і Вищого Господарського Суду. Кодифікація та інші форми систематизації цивільного законодавства.

Дія цивільного законодавства у часі. Зворотня сила цивільного закону. Дія цивільного законодавства у просторі та по колу осіб. Застосування цивільного законодавства. Диспозитивні і імперативні норми цивільного права. Тлумачення цивільно-правових норм. Застосування цивільного законодавства по аналогії.

Взаємозв'язок і диференціація цивільного та господарського законодавства.

Тема 3. Цивільні правовідносини.

Поняття цивільних правовідносин. Їх ознаки. Елементи та структурні особливості цивільних правовідносин. Об'єкти цивільного права. Суб'єктний склад. Юридичні факти. Диспозитивний характер цивільно-правових відносин. Фізичні та юридичні особи. Правосуб'єктність. Зміст цивільних правовідносин. Поняття, зміст та види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст та види суб'єктивних обов'язків.

Класифікація цивільно-правових відносин. Юридичні факти. Види юридичних фактів за юридичними наслідками, за вольовою ознакою. Події. Дії. Юридичні акти. Юридичні вчинки. Юридичний склад та юридичний стан. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.

Тема 4. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.

Фізична особа. Правоздатність фізичної особи. Характерні риси правоздатності. Ім'я фізичної особи, яка є громадянином України. Реалізація правоздатності. Правоздатність як природна невід'ємна властивість фізичної особи. Зміст цивільної правоздатності фізичної особи.

Дієздатність фізичної особи. Елементи змісту дієздатності фізичної особи: правочиноздатність, деліктоздатність, тестаментоздатність, трансдієздатність, бізнесдієздатність. Різновиди дієздатності. Повна цивільна дієздатність. Емансипація. Неповна цивільна дієздатність фізичної особи. Часткова цивільна дієздатність фізичної особи. Обмежена цивільна дієздатність фізичної особи. Піклування.

Недієздатність фізичної особи. Опіка. Місце проживання фізичної особи. Місце перебування фізичної особи.

Безвісна відсутність. Опіка над майном. Наслідки, якщо фізична особа, яка була визнана безвісно відсутньою, з'явилася або якщо одержано відомості про місце її перебування.

Оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки, якщо фізична особа, яка була оголошена померлою, з'явилася або якщо одержано відомості про місце її перебування.

Акти цивільного стану. Юридичні факти, що реєструються органами реєстрації актів громадянського стану.

Тема 5. Опіка та піклування.

Опіка та піклування. Установлення та припинення опіки та піклування. Права й обов'язки піклувальників. Позбавлення батьківського піклування. Органи, які приймають рішення щодо опіки та піклування. Звільнення опікуна та піклувальника.

Захист опікуваних від зловживань опікунів, піклувальників. Контроль за діяльністю опікунів і піклувальників. Управління майном підопічних. Помічник.

Тема 6. Юридичні особи: загальні положення.

Розвиток вчення про юридичні особи. Три види суб'єктів цивільного права (фізичні особи, юридичні особи, держава). Юридичні особи як колективні суб'єкти, як об'єднання громадян. Юридична особа як індивідуальний суб'єкт. «Теорія фікції», що розроблена Савіньї. Юридична особа як істота безтілесна. «Теорія інтересу», розроблена Р. фон Іерингом.

Корпорації як об'єднання підприємницької діяльності людей та їх капіталів.

Ознаки юридичної особи. Організаційна єдність. Майнова відокремленість. Самостійна цивільно-правова відповідальність. Виступ у цивільному обігові від власного імені. Право на найменування юридичної особи. Визначення юридичної особи.

Правосуб'єктність юридичної особи. Загальна правоздатність. Обмеження правоздатності для окремих видів юридичних осіб. Цивільна правоздатність юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Цивільна дієздатність юридичної особи

Тема 7. Юридичні особи публічного права.

Держава як суб'єкт цивільних правовідносин. Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права як суб'єкти цивільних правовідносин. Правове регулювання відносин цих юридичних осіб з органами, що їх створили. Речове право, що застосовується для юридичних осіб публічного права державою. Особливості цивільних правовідносин, в яких Держава діє як суб'єкт. Держава як владний суб'єкт публічних відносин (відносин субординації). Правоздатність держави як наслідок виконання нею функції носія публічної влади, яку вона здійснює в інтересах усього суспільства. Територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин. Здійснення місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад, сіл, селищ та міст. Закон України «Про місцеве самоврядування». Територіальні громади як суб'єкт цивільного права з особливим статусом. Спеціальна правоздатність територіальних громад. Виявлення своєї волі територіальними громадами як суб'єктом цивільного права на референдумах та/або передання своїх повноважень шляхом виборів органам місцевого самоврядування. Подібні ознаки держави і територіальної громади. Автономна Республіка Крим (АРК) як невід'ємна складова частина України. АРК як автономне утворення, що є специфічним суб'єктом цивільних правовідносин. Тяжіння АРК своєю правовою природою до ознак територіальної громади, однак із значно розширеним спектром правоздатності, у тому числі і цивільно-правової.

Тема 8. Юридичні особи приватного права.

Види юридичних осіб у залежності від способів об'єднання осіб та/або майна. Види юридичних осіб у залежності від способів створення. Види юридичних осіб у залежності від організаційно-правової форми.

Створення юридичної особи. Розпорядчий порядок створення. Договірний порядок створення. Установчі документи товариства. Статут.

Заснування нової особи, реорганізація (поділ, виділ) вже існуючої юридичної особи.

Реєстрація у залежності від порядку легалізації юридичні особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб.

Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Підприємства та об'єднання. Філія. Представництво. Дочірнє підприємство. Залежне господарське товариство. Підприємницькі товариства. Види підприємницьких товариств. Учасники господарських товариств. Вищий орган управління товариства. Майно господарського товариства. Вклад до статутного (складеного) капіталу господарського товариства. Акціонерне є товариство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство. Виробничий кооператив. Непідприємницькі (неприбуткові) юридичні особи.

Тема 9. Створення та припинення юридичної особи.

Створення юридичної особи. Розпорядчий порядок створення. Договірний порядок створення. Установчі документи товариства. Статут.

Заснування нової особи, реорганізація (поділ, виділ) вже існуючої юридичної особи.

Реєстрація у залежності від порядку легалізації юридичні особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Підприємства та об'єднання. Філія. Представництво. Дочірнє підприємство. Залежне господарське товариство.

Порядок припинення юридичної особи. Внесення запису до єдиного державного реєстру юридичних осіб про її припинення. Способи припинення.

Тема 10. Об'єкти цивільних прав: загальні положення.

Поняття правового режиму речей. Поняття об'єктів цивільних прав у філософському розумінні. Об'єкти цивільних прав. Поділення об'єктів цивільних прав за правовим режимом.

Речі як предмет матеріального світу Речі, тварини, майно як об'єкти цивільних прав. Поділення речей у залежності від можливості переміщення у просторі. Поділення речей у залежності від здатності речей зберігати при подрібненні свою сутність. Поділення речей у залежності від можливості їх індивідуалізації. Поділення речей у залежності від характеру використання їх споживчих якостей. Поділення речей у залежності від їх господарського значення. Поділення речей у залежності від фізичного зв'язку між головною та другорядною річчю. Поділення речей у залежності від економічного зв'язку між головною та другорядною річчю.

Тварини як об'єкт цивільних прав. Тварини, що перебувають у стані природної волі, сільськогосподарські, свійські та інші тварини як об'єкти цивільних прав. ЗУ «Про тваринний світ» від 3.03.1993 р. Правила поводження з тваринами. Заборона жорстокого поводження. Права власників тварин. Правочини щодо тварин, занесених у Червону Книгу.

Майно. Майновий комплекс. Особливість майна, як об'єкта.

Тема 11. Цінні папери та гроші як специфічні об'єкти цивільних прав.

Гроші, валютні цінності та цінні папери як об'єкти цивільних прав. Грошовий обіг в Україні. Валюта України. Грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів,

монет і в інших формах, що перебувають в обігу. Кошти на рахунках, вклади у банківських та інших кредитно-фінансових установах на території України; платіжні документи та інші цінні папери (акції, облігації, купони до них, бони, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, ощадні книжки, інші фінансові та банківські документи), виражені у валюті України; іноземна валюта. Декрет Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” від 19.02.1993 р.

Цінні папери як документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошове або інше майнове право. Групи цінних паперів. Пайові цінні папери (акції, інвестиційні сертифікати); боргові цінні папери, що засвідчують відносини позики (облігації, депозитні сертифікати, векселі, чеки тощо); похідні цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором (опціони, ф'ючерси, депозитарні розписки та ін.), товаророзпорядчі цінні папери, що надають їх держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах (коносаменти, складські свідоцтва - варіанти тощо). Поділення цінних паперів за способом легітимації.

Тема 12. Правочини: загальні положення.

Поняття правочину. Відмежування правочину від подій, що відбуваються незалежно від волі людини, від адміністративних актів, які видають органи державної влади та управління, від деліктів, котрі порушують цивільні права, від інших правомірних вольових актів. Тлумачення правочину.

Види правочинів за числом сторін правочину, вираз волі яких є необхідним для його вчинення. Види правочинів залежно від наявності строку. Види правочинів залежно від характеру правовідносин, що виникають. Види правочинів залежно від моменту, з якого правочин вважається вчиненим. Види правочинів залежно від значення підстав правочину для його дійсності. Види правочинів залежно від умов. Вимоги до обставин у правочинах. Види правочинів залежно від ступеню ризику правочинів. Види правочинів залежно від ступеню довіри правочинів. Умови дійсності правочинів. Презумпція правомірності правочину. Спростування презумпції. Вимоги до визнання правочинів дійсними.

Форма правочину. Конклюдентна форма. Усна форма правочину. Письмова форма. Факсимільне відтворення підпису за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, електронно-числового підпису тощо. Проста письмова форма. Нотаріальна форма правочину. Державна реєстрація правочинів.

Тема 13. Недійсні правочини.

Недійсність правочину. Засади визнання правочину недійсним залежно від порушення вимог щодо дійсності правочину. Визнання правочину недійсним залежно від характеру порушення закону при вчиненні правочинів та правових наслідків. Оспорювані правочини, недійсність яких прямо не впливає із закону. Відмова від правочину.

Наслідки недійсності правочину. Двостороння реституція. Відшкодування збитків та моральної шкоди винною стороною. Наслідки правочинів з дефектами суб'єктного складу. Правочини, вчинені фізичною особою, що обмежена у дієздатності.

Правочини з дефектами волі. Правочин, укладений під впливом помилки. Наслідки правочинів з дефектами форми. Нікчемні правочини. Наслідки правочинів з дефектами змісту. Правочин, укладений внаслідок зловмисної домовленості представника однієї сторони з іншою його стороною. Правочин, який порушує публічний порядок. Фіктивний правочин. Удаваний правочин. Прихований правочин. Правочини, які можуть вчинятися лише з дозволу органів опіки та піклування.

Тема 14. Представництво і довіреність у цивільному праві.

Поняття представництва. Повноваження представника по укладенню правочину від імені та в інтересах особи, яку він представляє. Наступне схвалення правочину особою, яку представляють. Внутрішні відносини представництва. Зовнішні інтереси представництва. Причини розповсюдження представництва. Склад правовідносин представництва. Суб'єкти представництва. Довіритель, представник, замісник представника. Третя особа, з якою в особи, яку представляють, внаслідок вчинення представником правочину виникають цивільні права та обов'язки. Особа, яка хоч і діє в чужих інтересах, але від власного імені. Об'єкт правовідносин представництва. Зміст. Представник у відносинах з третіми особами. Обов'язки представника. Повноваження представника. Правочини які не може вчиняти представник. Комерційне представництво.

Передоручення. Видача довіреності представником своєму заміснику. Довіреність, що видається у порядку передоручення. Представник, який передав свої повноваження іншій особі.

Види представництва. Добровільне (договірне) представництво. Обов'язкове представництво за законом. Різновид обов'язкового представництва – статутне представництво. Представництво за довіреністю. Зміст довіреності. Припинення представництва за довіреністю.

Види довіреностей залежно від змісту та обсягу повноважень представника. Спеціальна довіреність. Разова (спеціальна) довіреність. Загальна (генеральна) довіреність. Форма довіреності та передоручення. Довіреність від імені юридичної особи.

Поняття перевищення повноваження. Представництво з перевищенням повноважень. Схвалення як односторонній правочин. Обмеження повноважень щодо представництва юридичної особи у відносинах з третіми особами.

Відмежування представництва від інших зобов'язань. Відмежування від комісії. Відмежування від посередництва. Відмежування від договору на користь третьої особи. Відмежування від покладання обов'язку боржника на третю особу. Відмежування від поруки.

Тема 15. Строки в цивільному праві. Позовна давність.

Поняття строку. Час у правовому регулюванні. Співвідношення між часом і строком. Поняття терміну. Поняття “розумний строк”. Встановлення строків.

Строки, пов'язані з подіями, які обов'язково мають настати. Подвійний характер строків. Види строків залежно від підстав встановлення. Види строків залежно від ступеню самостійності учасників у встановленні строків. Види строків залежно від поділення правовідносин на регулятивні та охоронювальні.

Порядок обчислення строків. Початок строку. Закінчення строку.

Претензійні строки. Строки позовної давності. Процесуальні строки. Види строків залежно від поділення правовідносин на абсолютні та відносні.

Позовна давність та її поширення на цивільні правовідносини. Межи дії позовної давності. Поважні причини пропущення позовної давності, які унеможливають або ускладнюють звернення кредитора за захистом і виникнення яких не залежить від його волі. Поширення норм про позовну давність та винятки.

Види строків позовної давності. Загальний строк. Спеціальні строки позовної давності, встановлені законодавчими актами для окремих видів вимог. Позовна давність тривалістю в один рік. Позовна давність протягом п'яти років. Позовна давність у 10 років. Скорочення позовної давності за угодою сторін.

Початок перебігу позовної давності. Зупинення, переривання строків позовної давності. Сплив позовної давності.

Тема 16. Здійснення та захист цивільних прав.

Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права. Поняття виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Принципи та гарантії здійснення права та виконання обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав.

Зловживання правом. Антимонопольні заборони та правила про неприпустимість недобросовісної конкуренції як різновиди межі здійснення цивільного права.

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Виникнення та здійснення права на захист. Способи захисту цивільних прав.

Виконання цивільних обов'язків. Забезпечення виконання цивільних обов'язків.

Система державних органів, які здійснюють захист цивільних прав. Посилення ролі судового захисту цивільних прав.

Поняття та зміст самозахисту цивільних прав. Необхідна оборона та як спосіб самозахисту цивільних прав.

Тема 17. Особисті немайнові права фізичної особи.

Поняття та ознаки особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими. Розвиток концепції особистих немайнових прав у цивільному праві. Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичної особи. Проблема галузевої приналежності особистих немайнових, не пов'язаних з майновими, відносин.

Поняття та ознаки особистих немайнових відносин. Нематеріальні блага як особлива категорія об'єктів цивільного права. Особливості суб'єктного складу. Загальні та спеціальні суб'єкти особистих немайнових відносин. Абсолютність особистих немайнових відносин.

Підстави виникнення особистих немайнових прав фізичної особи. Здійснення та гарантії забезпечення особистих немайнових прав. Критерії класифікації та види особистих немайнових прав: за цільовим спрямуванням, порядком виникнення, формою закріплення. Система особистих немайнових прав у Цивільному кодексі.

Захист особистих немайнових прав. Поновлення порушеного права. Спростування недостовірної інформації. Відшкодування моральної шкоди.

Тема 18. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.

Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи.

Право на життя як невід'ємне право фізичної особи. Межі самозахисту життя та здоров'я від протиправних посягань. Умови та порядок проведення медичних, наукових та інших дослідів щодо фізичної особи.

Право на охорону здоров'я. Забезпечення права на охорону здоров'я. Право на медичну допомогу та особливості його реалізації. Право на інформацію про стан свого здоров'я та здоров'я інших осіб. Правова охорона інформації про стан здоров'я особи та інших відомостей, одержаних при медичному обстеженні. Медична таємниця. Інші права особи, яка перебуває на стаціонарному лікуванні.

Тема 19. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Право на ім'я. Підстави та порядок зміни імені фізичною особою. Право на використання імені. Умови використання імені без згоди особи.

Честь, гідність та ділова репутація як об'єкти правової охорони. Право на повагу до гідності і честі особи та на недоторканість ділової репутації. Захист права на честь і гідність.

Право на інформацію. Поняття та види інформації. Особливості правової охорони відкритої, конфіденційної та таємної інформації. Спростування недостовірної інформації. Правова охорона особистих паперів та кореспонденції. Розпорядження особистими паперами. Обмеження права на таємницю кореспонденції.

Охорона інтересів фізичної особи при проведенні фото -, кіно -, теле – та відео зйомок. Захист інтересів особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах.

Гарантії права на свободу літературної, художньої, наукової та технічної творчості.

Інші особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи (право на місце проживання, на недоторканість житла, на вибір роду занять, на свободу пересування, на свободу об'єднання та на мирні збори).

Тема 20. Право власності: загальні положення.

Речові права в системі цивільних прав. Ознаки речових прав.

Власність і право власності: співвідношення. Власність як економічна категорія. Передумови становлення та розвитку відносин власності на теренах України. Зміст права власності.

Поняття права власності як правового інституту (право власності в об'єктивному значенні). Роль та місце правового інституту власності в системі цивільного права.

Поняття права власності як суб'єктивного права. Зміст та межі здійснення суб'єктивного права власності.

Співвідношення суб'єктивного права власності і цивільного правовідношення.

Форми і види права власності за законодавством України. Право власності Українського народу.

Загальна характеристика правового регулювання відносин власності в зарубіжному законодавстві.

Тема 21. Порядок набуття та припинення права власності.

Юридичні факти як підстава виникнення права власності. Первинні способи виникнення права власності. Виробництво як виготовлення або створення нової речі (ст. 331). Право власності на новостворене нерухоме майно. Специфікація або переробка. Набування специфікатором право власності на нову річ. Привласнення плодів і доходів. Виникнення права власності на безхазяйну річ. Знахідка. Бездоглядна домашня тварина. Скарб. Набувальна давність. Приватизація. Самочинне будівництво. Конфіскація. Реквізиція.

Похідні засоби виникнення права власності. Виникнення права власності у набувача за договором. Передання майна. Виникнення права власності у набувача в порядку спадкування. Підстава виникнення права власності у спадкоємця.

Припинення права власності. Підстави припинення права власності, що залежать від волі власника. Підстави припинення права власності, що не залежать від волі власника.

Тема 22. Право спільної власності.

Поняття і види права спільної власності. Спільна власність на один об'єкт – кондомініум. Підстави виникнення спільного майна. Ознаки права спільної власності. Наявність одного об'єкта. Множинність суб'єктів. Структура правовідносин. Відносні правовідносини. Абсолютні правовідносини.

Право спільної часткової власності. Ідеальна частка. Визначення частки, якщо розмір часток не встановлений. Частка співвласника, який поліпшив майно своїм коштом

за згодою всіх співвласників. Зміна частки співвласників. Поліпшення спільного майна, які можна відокремити.

Здійснення права спільної часткової власності. Порядок володіння та користування майном Плоди, продукція та доходи від використання майна.

Вихід співвласника з відносин спільної часткової власності. Право самостійно розпорядитися своєю часткою. Продаж частки в спільній власності сторонній особі. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності, крім випадку продажу з публічних торгів. Частка у праві спільної часткової власності.

Право співвласника на виділ у натурі частки із майна. Поділ майна, що є у спільній частковій власності. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників у судовому порядку.

Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній частковій власності, у разі недостатності іншого майна. Продаж боржником своєї частки для погашення боргу або переведення на нього прав та обов'язків співвласника- боржника після перерахунку.

Право спільної сумісної власності. Частка кожного із співвласників майна. Право на виділ у натурі частки із майна. Розпорядження спільним майном. Вчинення одним із співвласників правочину щодо розпорядження спільним майном. Згода співвласників на вчинення правочину щодо розпорядження спільним майном.

Право спільної сумісної власності. Право спільної власності подружжя. Законний правовий режим майна подружжя. Правовий режим майна подружжя за шлюбним контрактом.

Право власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство.

Тема 23. Речові права на чуже майно.

Право власності як основне та найбільш повне право. Види речових прав, як право власності і речові права на чуже майно. Поняття обмежених речових прав. Ознаки обмежених речових прав.

Види обмежених речових прав. Право володіння чужим майном. Сервітут як право користування чужим майном, підпорядкованість однієї речі кільком особам.

Емфітевзис як право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Суперфіцій як право на забудову. Узуфрукт. Застава як право кредитора – заставаотримувача на заставлену річ. Право господарського відання. Право оперативного управління. Право довірчої власності (траст) як особливий вид права власності, яке виникає внаслідок закону або договору управління майном.

Тема 24. Захист права власності.

Поняття захисту права власності та інших речових прав. Суб'єкти захисту Об'єкти захисту. Групи захисту права власності. Публічні (судові і адміністративні) засоби захисту права власності, приватні (самозахист, захист відповідно до умов договору) засоби захисту права власності.

Речово-правові засоби захисту права власності. Захист права власності як абсолютного суб'єктивного права. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності. Позови про повернення речей, наданих у користування за договором, позови про відшкодування заподіяної майнової шкоди; позови про виконання договору; позови про повернення необґрунтовано отриманого за рахунок власника майна тощо. Інші заходи захисту (заходи захисту прав власників від втручання державних органів, позови про визнання правочину недійсним та ін.). Віндикаційний позов. Право власника на витребування своєї речі з чужого незаконного володіння. Умови задоволення індикаційного позову. Умови відхилення віндикаційного позову. Розрахунки при поверненні речі з чужого незаконного володіння(ст. 390 ЦК). Недобросовісний набувач. Добросовісний набувач. Компенсації здійснених необхідних витрат на майно з того

часу, з якого власнику належать прибутки від цього майна. Негаторний позов як вимога власника, що володіє річчю, про усунення перешкод у здійсненні правомочностей користування і розпорядження майном.

Позов про визнання права власності як позов власника майна, право якого заперечується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності, у разі неможливості реалізації ним права власності.

Позов про виключення майна з опису (звільнення майна з-під арешту) як вимоги до стягувача і боржника про визнання права власності на описане майно та виключення його з опису, звільнення його з-під арешту, якщо позивач вважає, що описане майно належить йому, а не боржникові. Накладення арешту на майно.

Характеристика окремої групи заходів захисту права власності. Позов про визнання незаконним правового акта, що порушує право власності як вимоги власника майна до публічної влади (державних органів чи органів місцевого самоврядування) про відновлення порушеного права власності. Позов про захист інтересів власників у надзвичайних ситуаціях як вимога компенсації власником земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням цінності цих об'єктів.

Тема 25. Загальні положення про зобов'язання.

Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права. Система зобов'язального права.

Поняття та основні риси цивільно-правового зобов'язання. Відмінність зобов'язальних правовідносин від правовідносин власності та особистих немайнових правовідносин. Принципи добросовісності, розумності, справедливості.

Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Треті особи в зобов'язанні. Множинність осіб в зобов'язанні. Матеріальний та юридичний об'єкт зобов'язання. Зміст зобов'язальних правовідносин.

Види цивільно-правових зобов'язань. Договірні та не договірні зобов'язання. Зобов'язання, спрямовані на передачу майна. Зобов'язання, спрямовані на виконання робіт. Зобов'язання, спрямовані на надання послуг. Зобов'язання, спрямовані на сплату грошей.

Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань. Правочини, договори, завдання шкоди, односторонні правомірні дії.

Тема 26. Загальні положення про договір.

Поняття, сутність та значення цивільно-правового договору. Договір як правочин та як правовідносини. Прояв принципу свободи договору. Функції цивільно-правового договору.

Правове регулювання договірних відносин в сфері приватного права.

Види цивільно-правових договорів. Поіменовані та не поіменовані договори. Реальні та консенсуальні договори. Договори двосторонні та односторонні. Договори оплатні та безоплатні. Попередній договір. Договір приєднання. Обов'язкові договори, публічний договір. Договір на користь третьої особи.

Зміст договору як підстави виникнення цивільних правовідносин. Поняття та значення істотних умов договору. Істотні умови договору за Цивільним та Господарським кодексами України. Звичайні та випадкові умови договору. Тлумачення умов договору.

Стадії укладення цивільно-правового договору. Поняття та основні ознаки пропозиції укласти договір (оферти). Поняття та основні ознаки акцепту. Строки прийняття оферти.

Форма договору. Момент укладення договору. Місце укладення договору.

Підстави для зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання договору. Правові наслідки зміни або розірвання договору.

Тема 27. Виконання зобов'язань.

Поняття виконання зобов'язання. Принцип реального виконання та принцип належного виконання зобов'язання.

Суб'єкти виконання зобов'язання: сторони та треті особи. Дольове, солідарне, субсидіарне зобов'язання. Виконання зобов'язання третій особі. Покладення виконання зобов'язання на користь третьої особи.

Уступка права вимоги та перевід боргу як способи заміни сторін у зобов'язанні.

Предмет виконання зобов'язання. Альтернативне та факультативне зобов'язання.

Місце, строк та спосіб виконання зобов'язання. Виконання грошового зобов'язання.

Тема 28. Забезпечення виконання зобов'язання.

Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язання. Особливості забезпечувальних зобов'язань. Види способів забезпечення виконання зобов'язань

Неустойка, її види та форми. Функції неустойки.

Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Функції завдатку. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого завдатком. Відмінність завдатку від авансу.

Порука як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Відповідальність поручителя. Права поручителя, який виконав зобов'язання. Припинення поруки.

Гарантія. Принципи гарантії. Суб'єкти відносин гарантії. Основні риси гарантії за ЦК України. Загальні положення про заставу як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.

Види застави. Предмет застави. Форма договору застави. Права та обов'язки заставодавця та заставодержателя. Наступна застава (перезаस्ताва). Звернення стягнення на заставлене майно. Особливості застави майнових прав. Особливості застави цінних паперів.

Притримання. Основні риси притримання як способу забезпечення виконання зобов'язання. Обов'язки кредитора, який притримує річ у себе.

Інші способи забезпечення виконання зобов'язання.

Тема 29. Припинення зобов'язання та цивільно-правова відповідальність.

Поняття припинення зобов'язання. Способи припинення зобов'язання, що залежать від волі сторін. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання зарахуванням зустрічних однорідних вимог. Домовленість сторін як спосіб припинення зобов'язання. Новація, відступне, прощення боргу.

Способи припинення зобов'язання, що не залежать від волі сторін. Припинення зобов'язання неможливістю виконання. Припинення зобов'язання збігом боржника та кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

Поняття цивільно-правової відповідальності. Співвідношення понять “відповідальність” та “санкція”. Особливості цивільно-правової відповідальності як різновиду юридичної відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності.

Форми цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Договірна та недоговірна відповідальність. Відшкодування збитків, сплата неустойки, втрата завдатку як види цивільно-правової відповідальності. Особливості цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання грошових зобов'язань.

Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності. Протиправність поведінки особи. Умови, виключають протиправність поведінки особи.

Поняття шкоди та збитків. Склад збитків. Співвідношення збитків та неустойки.

Причинний зв'язок між протиправною поведінкою та шкідливим результатом.

Поняття та форми вини в цивільному праві. Випадки відповідальності без вини в цивільному праві та їх обґрунтування.

Підстави звільнення особи від цивільно-правової відповідальності.

Тема 30. Спадкування за цивільним право України.

Поняття спадкового права. Універсальне та сингулярне правонаступництво у спадковому праві. Значення спадкового права. Спадкове законодавство.

Поняття і значення відкриття спадщини. Час відкриття спадщини. Правове регулювання місця відкриття спадщини. Вжиття заходів до охорони спадкового майна. Пред'явлення претензій кредиторами спадщини.

Поняття і значення інституту прийняття спадщини у спадковому праві. Ознаки правочину про прийняття спадщини. Способи прийняття спадщини. Презумпція прийняття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Безумовність, беззастережність та безповоротність акту прийняття спадщини. Відмова від прийняття спадщини. Проста відмова від прийняття спадщини та відмова на користь певної особи. Право прирощення. Порядок оформлення спадкових прав. Свідectво про право на спадщину.

Поняття та ознаки заповіту. Вимоги до форми та змісту заповіту. Заповіти, прирівняні до нотаріально посвідчених. Заповіт з умовою. Спільний заповіт подружжя. Секретний заповіт. Принцип свободи заповідальних розпоряджень. Обмеження свободи заповідальних розпоряджень. Обов'язкова частка у спадщині. Підпризначення спадкоємця. Усунення заповідачем спадкоємця від права спадкування. Заповідальний відказ. Покладання.

Поняття спадкування за законом. Співвідношення інститутів спадкування за законом та спадкування за заповітом. Коло спадкоємців за законом. Порядок закликання до спадкування за законом. Відумерле майно.

Характеристика нормативних актів, що регулюють питання переходу у спадщину окремих видів майна. Спадкування предметів звичайної домашньої обстановки та вжитку. Спадкування права на пайовий внесок у житлово-будівельних та гаражно-будівельних кооперативах. Характерні особливості спадкування земельних ділянок. Спадкове наступництво після смерті учасника господарського товариства. Особливості спадкового наступництва акцій. Авторське право як об'єкт спадкового наступництва. Перехід у спадщину обов'язків спадкодавця.

Тема 31. Право інтелектуальної власності загальні положення.

Інтелектуальна діяльність та її місце у соціально-економічному розвитку суспільства. Творчість як цілеспрямована інтелектуальна людська діяльність: поняття та види.

Поняття права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Джерела правового регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю та індивідуалізацією товарів та їх виробників.

Правова охорона результатів літературної діяльності та науково-технічної творчості. Поняття, види та особливості правової охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.

Первісні та похідні суб'єкти права інтелектуальної власності.

Зміст права інтелектуальної власності. Поняття та види особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності. Строк чинності прав інтелектуальної власності.

Авторське та патентне право: спільне і відмінність у цивільно-правовому регулюванні відносин, пов'язаних з творчою діяльністю.

Захист права інтелектуальної власності судом.

Тема 32. Авторське право та суміжні права. Право промислової власності.

Авторське право у суб'єктивному та об'єктивному розумінні. Джерела авторського права: Конституція України, Цивільний кодекс, закони та підзаконні акти, міжнародні договори та конвенції.

Поняття та ознаки твору. Види об'єктів, що охороняються авторським правом. Первісні та похідні суб'єкти авторського права. Поняття та види співавторства. Поняття службового твору.

Підстави виникнення авторського права. Знак охорони авторського права. Процедура державної реєстрації виключних прав на твір. Поняття та види особистих немайнових прав автора: право авторства, право на недоторканість твору. Види майнових прав інтелектуальної власності на твір. Способи використання твору. Випадки правомірного використання твору без згоди автора. Строк чинності авторського права. Право на авторську винагороду. Право на частку від суми продажу оригіналу твору.

Поняття та джерела правового регулювання суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Виконавці творів, виробники фонограм та відеограм, організації мовлення як первинні суб'єкти суміжних прав. Види та строк чинності суміжних майнових прав. Зміст суб'єктивних прав на використання виконання твору, фонограми та відеограми та використання передачі (програми) організації мовлення.

Захист авторських та суміжних прав судом. Види порушень та способи цивільно-правового захисту авторського та суміжного права.

Право промислової власності у суб'єктивному та об'єктивному розумінні. Джерела права промислової власності.

Поняття та умови охороноздатності винаходів, корисних моделей та промислових зразків. Суб'єкти прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Заявка на реєстрацію винаходу, корисної моделі та промислового зразку, її склад та процедура подання. Формула винаходу та корисної моделі. Поняття конвенційного та національного пріоритету. Формальна та кваліфікована експертиза заявки.

Патент як форма правової охорони об'єктів права промислової власності: умови та порядок видання. Поняття деклараційного патенту. Строк чинності майнових прав на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Обов'язки, які випливають з патенту. Примусова ліцензія. Підстави припинення чинності патенту та визнання його недійсним. Захист прав патентовласників.

Поняття та умови охороноздатності компонування інтегральної мікросхеми. Види та строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.

Особливості правової охорони раціоналізаторських пропозицій. Суб'єкти та зміст прав на раціоналізаторську пропозицію.

Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин: поняття, зміст, процедура оформлення.

Наукове відкриття як об'єкт правової охорони.

Поняття та умови правової охорони комерційної таємниці. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Тема 33. Договір купівлі-продажу.

Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу. Види договору купівлі-продажу.

Сторони договору купівлі-продажу. Предмет договору. Форма договору. Ціна договору. Зміст договору купівлі-продажу. Момент виконання обов'язку продавця передати товар.

Тема 36. Окремі види договорів купівлі-продажу.

Договір роздрібної купівлі-продажу. Продаж товару за зразками. Продаж товару з використанням автоматів. Договір з умовою про доставку товару покупцеві. Договір найму-продажу. Договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк. Права покупця в разі продажу йому товару неналежної якості. Захист прав споживачів.

Договір купівлі-продажу на біржах. Договір поставки: поняття та загальна характеристика.

Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу: особливості правового регулювання.

Договір міни (бартеру). Правове регулювання міни.

Тема 37. Договір дарування.

Поняття та ознаки договору дарування. Предмет договору дарування. Форма договору дарування.

Сторони договору дарування. Права та обов'язки сторін за договором дарування. Обов'язок обнародуваного на користь третьої особи.

Договір пожертви.

Тема 38. Договір ренти. Договір довічного утримання.

Поняття договору ренти. Місце договору ренти серед інших цивільних договорів, які передбачають передачу майна у власність набувача.

Сторони за договором ренти. Форми і зміст договору ренти. Строк договору ренти. Предмет договору ренти. Форма і розмір ренти.

Зміст договору ренти. Забезпечення виплати ренти.

Підстави та наслідки розірвання договору ренти за ініціативою одержувача або платника ренти.

Поняття та ознаки договору довічного утримання (догляду).

Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Предмет договору довічного утримання (догляду). Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду).

Способи забезпечення виконання договору. Особливості припинення договору довічного утримання (догляду).

Тема 39. Договір найму (оренди). Окремі вид договору найму (оренди).

Поняття та ознаки договору найму (оренди). Суб'єкти та об'єкти договору найму (оренди). Строк договору найма (оренди). Ціна договору найму (оренди). Форма договору.

Права та обов'язки наймодавця (орендодавця) за договором найму (оренди). Права та обов'язки наймача (орендаря) за договором найму (оренди). Припинення договору найму (оренди).

Договір прокату. Суб'єкти, об'єкти, зміст договору прокату. Особливості договору прокату.

Договір лізингу. Суб'єкти відносин лізингу (лізингодавець та лізингоодержувач). Об'єкти лізингу. Об'єкти, які не можуть бути об'єктами договору лізингу. Види договору лізингу. Істотні умови договору лізингу. Права та обов'язки сторін за договором лізингу.

Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Особливості найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем та без екіпажу.

Тема 40. Договір найму (оренди) житла.

Поняття та особливості договору найму (оренди) житла. Суб'єкти відносин найму (оренди) житла.

Права та обов'язки наймача та осіб, які постійно проживають з ним.

Договір піднайму житла.

Зміна договору найму жилого приміщення. Припинення договору найму жилого приміщення.

Тема 41. Договір позички.

Поняття та загальна характеристика договору позички (безоплатного користування майном). Відмінність позички від найму (оренди).

Сторони договору позички. Об'єкт договору позички.

Строк договору позички. Форма договору позички. Права та обов'язки сторін за договором позички.

Припинення договору позички. Розірвання договору позички. Правові наслідки припинення договору позички.

Тема 42. Договір підряду. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Поняття ознаки та значення договору підряду. Відмежування його від трудового договору, договору поставки та договорів з надання послуг.

Сторони договору підряду. Права та обов'язки сторін. Множинність осіб в договорі підряду та залучення для виконання договору третіх осіб.

Зміст договору підряду. Ризик у підрядних відносинах. Відповідальність за договором підряду.

Види договорів підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду.

Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт. Поняття та загальна характеристика договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Відмінність даного договору від договору підряду та ліцензійних договорів.

Сторони договору. Специфіка об'єкту договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Форма договору. Ціна, строк договору.

Права та обов'язки замовника за договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Права та обов'язки виконавця за договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Відповідальність виконавця. Наслідки неможливості досягнення результату.

Права сторін договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт на результати робіт.

Тема 43. Загальні положення про послуги.

Послуги, їх види та правове регулювання.

Поняття та ознаки договору про надання послуг. Місце договорів про надання послуг в системі цивільного законодавства України.

Предмет договору про надання послуг. Зміст договору про надання послуг. Обов'язки виконавця за договором. Строки виконання зобов'язань з договору про надання послуг. Відповідальність за договором про надання послуг.

Припинення договору про надання послуг. Підстави та наслідки розірвання договору про надання послуг. Підстави та наслідки односторонньої відмови від виконання договору про надання послуг.

Тема 44. Транспортні зобов'язання.

Поняття та елементи транспортних зобов'язань. Особливості транспортних зобов'язань. Правове регулювання транспортних зобов'язань.

Поняття і види перевезень. Зміст, укладення та оформлення договорів про проведення вантажів. Виконання договорів про перевезення вантажів.

Відповідальність сторін за договором про перевезення вантажів.

Договір про буксирування. Договір про перевезення пасажирів та багажу. Договори про експлуатацію під'їзних колій, подачу та забирання вагонів.

Договір чартеру (фрахтування). Договір транспортного експедирування.

Претензії та позови при перевезеннях.

Тема 45. Договір зберігання. Спеціальні види зберігання.

Загальна характеристика відносин зберігання, підстави їх виникнення, галузева належність та нормативне регулювання. Зобов'язання зі зберігання, які виникають на підставі договору (самостійного договору зберігання, комплексного договору, змішаного договору). Специфіка зобов'язань зі зберігання, що виникають на підставі закону.

Договір зберігання: поняття, юридична природа, місце серед інших договірних зобов'язань. Договір зберігання та суміжні із ним договори (договір найму (оренди), договір позички, договір позики, договір охорони тощо).

Сторони, предмет (матеріальний об'єкт), форма та строк договору зберігання. Особливості правового статусу поклажодавця та зберігача.

Особливості окремих предметів договору зберігання (тварин, родових речей).

Права та обов'язки сторін за договором зберігання.

Відповідальність сторін у зобов'язаннях зі зберігання. Підстави та межі відповідальності зберігача за втрату (нестачу) чи пошкодження речі. Особливості зберігання на товарному складі.

Загальна характеристика спеціальних видів зберігання.

Тема 46. Договір доручення.

Поняття та правова природа договору доручення. Відмінність договору доручення від договору комісії. Федуціарний характер відносин доручення. Договір доручення та довіреність. Комерційне представництво.

Сторони договору доручення. Предмет договору. Форма договору доручення. Строк договору доручення.

Права та обов'язки довірителя за договором доручення. Права та обов'язки повіреного за договором доручення. Особисте виконання повіреним доручення. Перевищення повіреним повноважень за договором доручення.

Загальні та спеціальні підстави припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення.

Тема 47. Договір комісії.

Поняття та ознаки договору комісії. Місце договору комісії в системі договорів про надання послуг.

Елементи договору комісії. Субкомісія.

Виконання договору комісії. Відступ від вказівок комітента. Комісійна плата. Права та обов'язки комітента за договором комісії. Права та обов'язки комісіонера за договором комісії. Умова делькредере.

Припинення договору комісії. Правові наслідки припинення договору комісії.

Тема 48. Договір управління майном.

Поняття та загальна характеристика договору управління майном. Місце договору управління майном в системі договорів про надання послуг. Договір управління майном та довірча власність.

Сторони договору управління майном. Статус вигодонабувача в договорі управління майном. Особи, які не можуть бути вигодонабувачами.

Об'єкти договору управління майном. Спеціальні нормативні акти, що визначають об'єкти договору управління майном. Передача в управління майна, що є предметом застави.

Істотні умови договору управління майном. Строк договору управління майном.

Права та обов'язки управителя за договором управління майном. Відповідальність управителя. Права та обов'язки установника управління.

Припинення договору управління майном.

Тема 49. Договір страхування.

Поняття страхового зобов'язання. Правове регулювання відносин страхування. Основні страхові поняття: страховий ризик; страховий випадок; страхова сума; страхова виплата; страхове відшкодування; франшиза; страховий платіж; страховий тариф

Форми страхування. Добровільне страхування та його види. Обов'язкове страхування та його види. Перестраховання.

Договір страхування: поняття та загальна характеристика.

Суб'єкти відносин страхування. Правовий статус страховика за законодавством України. Страхові посередники (страхові агенти та страхові брокери). Страхувальник. Вигодонабувач.

Істотні умови договору страхування. Форма договору страхування. Правила страхування.

Права та обов'язки страховика. Права та обов'язки страхувальника.

Умови та порядок здійснення страхових виплат. Відмова від здійснення страхових виплат.

Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Тема 50. Договір позики.

Поняття та правова природа позики.

Відокремлення позики від суміжних правових конструкцій. Співвідношення позики і позички, позики і кредиту (банківського кредиту).

Поняття та ознаки договору позики. Елементи договору позики. Зміст договору позики. Форма договору позики. Предмет договору позики.

Класифікація видів позики. Поняття ломбардної позики. Правове регулювання і статус ломбардів. Види і особливості ломбардних операцій. Правовий режим кредитно-фінансових послуг кредитної спілки. Поняття і елементи позики під цінні папери.

Відповідальність за невиконання або неналежне виконання договору позики. Забезпечення виконання договору позики. Припинення договору позики.

Тема 51. Договори в сфері банківської діяльності.

Поняття та правове регулювання кредитних відносин. Види кредитів. Поняття та загальна характеристика кредитного договору.

Істотні умови кредитного договору. Форма кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту.

Поняття та загальна характеристика договору банківського вкладу (депозиту). Сторони договору. Форма договору.

Види банківських вкладів. Ощадна книжка. Ощадний сертифікат. Вклади, зроблені третіми особами на рахунок вкладника, вклади на користь третіх осіб. Виконання договору банківського вкладу.

Договір банківського рахунку. Співвідношення договору банківського вкладу та банківського рахунку. Укладення договору банківського рахунку.

Виконання договору банківського рахунку. Списання грошових сум з банківських рахунків. Обмеження права розпоряджатися рахунком. Розірвання договору банківського рахунку.

Банківська таємниця. Цивільно-правовий захист прав вкладників та інших клієнтів банку в сфері банківського обслуговування.

Договір факторингу: його поняття та ознаки. Відмінність факторингу від цесії та кредитного договору. Сторони договору факторингу. Виконання договору факторингу. Права та обов'язки сторін за договором факторингу.

Тема 52. Розрахунки.

Загальна характеристика розрахункових зобов'язань. Форми розрахунків. Основні види безготівкових розрахунків та їх цивільно-правове регулювання.

Зобов'язання, що виникають при розрахунках платіжними дорученнями. Виконання платіжного доручення.

Зобов'язання, що виникають при розрахунках акредитивами. Поняття та види акредитиву. Закриття акредитиву.

Зобов'язання, що виникають при розрахунках інкасовими дорученнями. Виконання інкасового доручення.

Тема 53. Договори в сфері розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Поняття та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Форма та випадки державної реєстрації договорів у сфері розпорядження правами інтелектуальної власності.

Поняття та види ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Виключна, одиночна та невиключна ліцензії. Субліцензія.

Поняття та істотні умови ліцензійного договору. Строк чинності ліцензійного договору. Типовий ліцензійний договір. Співвідношення ліцензії та ліцензійного договору.

Договір про створення за замовленням та використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та ознаки, критерії відмежування від суміжних договірних конструкцій (підряду, договору на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських та технологічних робіт).

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності: поняття та особливості співвідношення з іншими договорами у сфері інтелектуальної власності.

Правова характеристика договору комерційної концесії. Особливості предмету та правового становища сторін комерційної концесії.

Тема 54. Спільна діяльність.

Договір про спільну діяльність. Форма та умови договору про спільну діяльність.

Договір простого товариства. Учасники договору. Вклади учасників. Права та обов'язки учасників договору. Правовий режим спільного майна.

Ведення спільних справ учасників. Спільні витрати та збитки учасників. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями. Розподіл прибутку.

Тема 55. Недоговірні зобов'язання із правомірних дій.

Загальна характеристика недоговірних зобов'язання із правомірних дій.

Публічна обіцянка винагороди. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу.

Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу.

Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.

Тема 56. Зобов'язання із завдання шкоди.

Поняття та загальна характеристика зобов'язання із завдання шкоди. Суб'єкти та

об'єкт зобов'язання із завдання шкоди. Право регресу до винної особи. Регресні вимоги та їх види.

Цивільно-правова відповідальність за завдання шкоди. Підстави (умови) відповідальності за завдання шкоди. Поняття протиправної поведінки. Поняття шкоди. Поняття причинного зв'язку між протиправною поведінкою та завданою шкодою. Поняття недоговорної вини. Випадки відповідальності без вини.

Підстави звільнення від відповідальності за завдання шкоди. Окремі (спеціальні) випадки відповідальності за заподіяння шкоди. Відповідальність юридичної або фізичної особи за шкоду, заподіяну їхнім працівником або іншою особою.

Відповідальність за шкоду, завдану малолітніми, неповнолітніми та недієздатними особами. Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, завдану актами влади. Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними органами. Відповідальність за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи. Відповідальність за шкоду, завдану внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Компенсація моральної шкоди.

Модуль 3. «Кримінальне право України»

Тема 1. Поняття, предмет, система кримінального права. Предмет і методи науки кримінального права.

Поняття та предмет кримінального права. Завдання кримінального права. Об'єкти кримінально-правової охорони. Функції кримінального права. Принципи кримінального права. Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин кримінального права. Зв'язок кримінального права з іншими галузями права. Предмет, задачі і методи науки кримінального права.

Тема 2. Кримінальна відповідальність та її підстави. Закон про кримінальну відповідальність.

Поняття кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність - різновид юридичної відповідальності. Кримінально-правові відносини та момент їх виникнення. Форми реалізації кримінально-правових відносин. Підстава кримінальної відповідальності. Поняття закону про кримінальну відповідальність. Структура Кримінального кодексу. Види кримінально-правових норм. Тлумачення кримінального закону та його види.

Тема 3. Чинність кримінального законодавства в часі та просторі.

Поняття чинності Кримінального кодексу. Набрання та втрата чинності КК. Поняття часу вчинення злочину. Зворотня дія кримінального закону в часі. Чинність кримінального закону в просторі. Принципи чинності кримінального закону в просторі. Характеристика територіального принципу. Характеристика принципу громадянства. Характеристика універсального принципу кримінальної відповідальності. Правові наслідки засудження особи за межами України. Інститут видачі осіб, що обвинувачується або засуджені за вчинення злочину.

Тема 4. Поняття злочину. Поняття складу злочину.

Визначення поняття злочину в залежності від етапу розвитку суспільства. Ознаки злочину (суспільна небезпечність, винність, протиправність) та їх загальна характеристика. Застосування ч.2 ст.11 Кримінального кодексу. Відмінність злочину від інших правопорушень. Класифікація злочинів та її критерії. Поняття складу злочину. Значення складу злочину як єдиної підстави кримінальної відповідальності. Елементи і ознаки складу злочину. Види складів злочинів та критерії їх класифікації. Поняття кваліфікації злочинів.

Тема 5. Об'єкт злочину.

Поняття об'єкта злочину. Структурні елементи суспільних відносин. Класифікація об'єктів злочинів "по вертикалі". Характеристика загального, родового та непосредного об'єктів. Кримінально-правове значення родового та непосредного об'єктів. Класифікація об'єктів по "горизонталі". Основний, додатковий обов'язковий та додатковий факультативний непосредні об'єкти. Предмет злочину та його значення для кваліфікації злочинних діянь.

Тема 6. Об'єктивна сторона складу злочину.

Поняття об'єктивної сторони складу злочину. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони. Суспільно небезпечне діяння та його характеристика (злочинна дія та злочинна бездіяльність). Кримінально-правове значення непереборної сили, непереборного фізичного примусу та психічного примусу. Кримінально-правова характеристика суспільно небезпечних наслідків. Класифікація суспільно небезпечних наслідків (матеріальні, нематеріальні, основні, додаткові. Кримінально-правове значення суспільно небезпечних наслідків. Причинний зв'язок між діянням і суспільно небезпечними наслідками. Філософські концепції причинного зв'язку та їх використання в різних кримінально-правових теоріях. Кримінально-правовий зміст та значення причинного зв'язку. Місце, час, обстановка, спосіб та засоби вчинення злочину, як факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину. Їх значення для кваліфікації злочинних діянь.

Тема 7. Суб'єкт злочину.

Поняття суб'єкта злочину. Ознаки суб'єкта злочину. Вік кримінальної відповідальності та порядок його встановлення. Загальний та спеціальний суб'єкт злочину. Види та ознаки спеціального суб'єкта злочину. Їх кримінально-правове значення. Неосудність та її критерії. Характеристика медичного та юридичного критеріїв. Обмежена осудність та її кримінально-правове значення. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння.

Тема 8. Суб'єктивна сторона складу злочину.

Поняття суб'єктивної сторони складу злочину. Обов'язкова та факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину. Поняття і значення вини. Сутність, зміст, форми вини. Умисел та його види. Формула прямого умислу. Формула непрямого умислу. Необережність та її види. Характеристика злочинної самовпевненості. Характеристика злочинної недбалості. Невинно заподіяна шкода (казус). Характеристика мотива, мети, емоцій, як факультативних ознак суб'єктивної сторони складу злочину. Значення факультативних ознак при кваліфікації злочинів. Афект та його кримінально-правове значення. Помилка в кримінальному праві. Види та кримінально-правове значення помилок.

Тема 9. Стадії злочину.

Поняття стадій злочину. Види стадій вчинення умисного злочину. Поняття закінченого злочину. Поняття готування до злочину та його характеристика. Поняття замаху на злочин та його види. Характеристика закінченого та незакінченого замаху. Кримінально-правове значення попередньої злочинної діяльності. Добровільна відмова від закінчення злочину та її характеристика. Кримінально-правове значення стадій злочину.

Тема 10. Співучасть у злочині.

Поняття співучасті у злочині. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників. Характеристика ознак виконавця, організатора, підбурювача, пособника. Форми співучасті у злочині. Кримінально-правова характеристика простої співучасті (співвиконавство) та складної співучасті (з розподілом ролей, вчинення злочину

групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією). Співучасть у злочинах із спеціальним суб'єктом. Експес виконавця. Відповідальність співучасників. Поняття причетності до злочину та її види. Кримінально-правове значення причетності до злочину. Кримінально-правова характеристика добровільної відмови співучасників.

Тема 11. Повторність, сукупність та рецидив злочинів.

Поняття, ознаки та види одиничного злочину. Кримінально-правова характеристика продовжуваного та триваючого злочинів. Поняття, ознаки та види множинності злочинів. Поняття та кримінально-правова характеристика повторності злочинів (ознаки, види). Кваліфікація повторності тотожних та однорідних злочинів. Поняття та кримінально-правова характеристика сукупності злочинів. Реальна та ідеальна сукупність. Поняття та значення конкуренції кримінально-правових норм. Поняття та види рецидиву злочинів (загальний, спеціальний). Юридичні наслідки рецидиву.

Тема 12. Обставини, що виключають злочинність діяння.

Поняття та види обставини, що виключають злочинність діяння. Кримінально-правова характеристика необхідної та уявної оборони. Умови правомірності захисту. Правомірність заподіяння шкоди особі, яка вчинила злочин. Кримінально-правова характеристика крайньої необхідності. Кримінально-правова характеристика фізичного або психічного примусу, виконання наказу або розпорядження, діяння, пов'язаного з ризиком, виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Тема 13. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності:

- 1) у зв'язку з дійовим каяттям;
- 2) у зв'язку з примиренням винного з потерпілим;
- 3) у зв'язку з передачею особи на поруки;
- 4) у зв'язку із зміною обстановки;
- 5) у зв'язку із закінченням строків давності;
- 6) на підставі закону України про амністію.

Тема 14. Поняття і мета покарання. Система і види покарань.

Поняття і ознаки покарання. Кара, виправлення засуджених, загальна та спеціальна превенція – складові мети покарання. Система та види покарань. Характеристика покарань. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі. Основні та додаткові покарання.

Тема 15. Призначення покарання.

Загальні засади призначення покарань. Принципи призначення покарань. Зв'язок призначення покарань з метою загальної та спеціальної превенції. Обставини, які обтяжують і пом'якшують покарання. Призначення покарання за незакінчений злочин і за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарань за сукупністю злочинів. Призначення покарань за сукупністю вироків. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю вироків. Обчислення строків покарання.

Тема 16. Звільнення від покарання та відбування покарання.

Поняття звільнення від покарання та його відбування. Загальні підстави звільнення від покарання та його відбування. Відмінність звільнення від покарання та відбування покарання від звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання особи у зв'язку з втратою нею суспільної небезпечності, закінченням строків давності. Інші види безумовного звільнення від покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Інші види умовного звільнення від покарання. Різновиди заміни покарання більш м'яким. Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Тема 17. Судимість. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Поняття судимості. Правові наслідки судимості (загально-правові та кримінально-правові). Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості при перебігу давності виконання вироку, при умовно-достроковому звільненні від покарання чи заміни його більш м'яким. Переривання строку погашення судимості. Зняття судимості. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Поняття примусового лікування. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування. Місця примусового лікування. Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття, види, підстави застосування.

Тема 18. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Неповнолітні, як суб'єкти кримінально-правових відносин. Умови застосування до неповнолітніх примусових заходів виховного характеру. Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Призначення покарань неповнолітнім. Звільнення від кримінальної відповідальності та від покарання із застосуванням заходів виховного характеру та у зв'язку із закінченням строків давності. Застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання неповнолітніх. Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Тема 19. Загальна характеристика. Особливої частини кримінального права України.

Поняття Особливої частини Кримінального права України. Зв'язок Особливої і Загальної частин. Система Особливої частини. Особливості кримінально-правових норм Особливої частини. Основні правила систематизації Особливої частини. Законодавча техніка і принципи побудови Особливої частини. Правила кваліфікації злочинів. Сутність аналізу юридичного складу злочину певного виду. Значення юридичного аналізу складу злочину при кваліфікації злочинів. Особлива частина Кримінального права, як навчальна дисципліна. Значення постанов Пленумів Верховного Суду України для з'ясування волі законодавця.

Тема 20. Злочини проти основ національної безпеки України.

Поняття злочинів проти основ національної безпеки України. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки. Національна безпека, як родовий об'єкт злочинів, передбачених в розділі I Особливої частини Кримінального кодексу. Особливості безпосередніх об'єктів злочинів проти основ національної безпеки України. Юридичні склади злочинів проти основ національної безпеки України.

Тема 21. Злочини проти життя та здоров'я особи.

Поняття злочинів проти життя. Загальна характеристика злочинів проти життя. Кримінально-правове поняття вбивства. Види вбивств за КК України. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства без обтяжуючих і без пом'якшуючих обставин. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при обтяжуючих обставинах. Кримінально-правова характеристика умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах. Кримінально-правова характеристика вбивства з необережності. Доведення до самогубства та його відмежування від умисного та необережного вбивств. Поняття злочинів проти здоров'я. Загальна характеристика злочинів проти здоров'я. Види тілесних ушкоджень за КК України. Залежність ступеня тяжкості тілесних ушкоджень від тривалості розладу здоров'я та розміру стійкої втрати працездатності. Кримінально-правова характеристика умисних та необережних тілесних ушкоджень. Кримінально-правова характеристика злочинів, пов'язаних із зараженням особи вірусом імунодефіциту людини, іншою невиліковною інфекційною хворобою, венеричною хворобою. Кримінально-правова характеристика злочинів, що вчиняються в сфері медичного обслуговування.

Тема 22. Злочини проти волі честі та гідності особи. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості.

Загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини та відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з позбавленням особи свободи. Захоплення заручників та кваліфікація цього злочину за сукупністю з іншими злочинами. Особливості законодавчого регулювання статевого життя. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості. Особливості інституту добровільної відмови від згвалтування. Кваліфікація статевих злочинів за сукупністю з іншими злочинами.

Тема 23. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод громадянина.

Загальна характеристика і види злочинів, що посягають на політичні права громадянина України. Проблеми систематизації юридичних складів цих злочинів. Злочини проти окремих політичних прав громадянина України. Злочини, що посягають на рівність конституційних прав громадян та їх рівність перед законом. Злочини, що посягають на недоторканість приватного життя громадян. Злочини, що посягають на нормальний розвиток неповнолітніх та матеріальне забезпечення осіб, що потребують соціального захисту, їх особисту безпеку. Злочини, що посягають на трудові права громадян. Злочини, що посягають на права громадян, на захист своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, культурних та інших інтересів. Злочини, що посягають на право інтелектуальної власності та авторські права. Злочини, що посягають на свободу світогляду і віросповідання, порядок відправлення релігійних культів та порядок поведіння з культовими (релігійними) цінностями.

Тема 24. Злочини проти власності.

Загальна характеристика злочинів проти власності. Корисливі посягання на власність та їх види. Таємність, як специфічна ознака крадіжки. Відкритий спосіб викрадення - ознака грабежу. Кваліфіковані види грабежу. Особливості конструкції основного складу розбою. Характер насильства і його погрози при грабежі і при розбої. Момент закінчення розбою. Відмежування вимагання від грабежу і розбою. Предмет та способи шахрайства. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем і розмежування цього злочину з іншими злочинами проти власності. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою

та відмежування його від шахрайства, привласнення та розтрати майна. Інші злочини проти власності. Некорисливі посягання на власність. Умисне знищення або пошкодження майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків, щодо охорони майна. Погроза знищення майна. Придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом.

Тема 25. Злочини у сфері господарської діяльності.

Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на встановлений порядок здійснення господарської діяльності та окремих її видів. Злочини, що посягають на фінансову діяльність. Злочини, що посягають на встановлений порядок виготовлення і використання документів в господарській діяльності. Злочини, що посягають на встановлений порядок формування та витрачання бюджетних коштів. Злочини, що посягають на відносини у сфері приватизації державного чи комунального майна.

Тема 26. Злочини проти довкілля.

Загальна характеристика злочинів проти довкілля та їх види. Особливості безпосередніх об'єктів злочинів проти довкілля. Злочини проти екологічної безпеки. Злочини, що посягають на встановлений порядок використання землі, її надр. Злочини, що посягають на встановлений порядок використання водних ресурсів та атмосферного повітря. Злочини, що посягають на встановлений порядок використання об'єктів флори і фауни.

Тема 27. Злочини проти громадської безпеки.

Загальна характеристика злочинів проти громадської безпеки та їх види. Злочини, пов'язані із створенням злочинних об'єднань, участю у них, та у злочинах, що вчинюються ними. Особливості складів злочинів, що передбачають створення злочинних організацій, сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за ці злочини. Ознаки та форми бандитизму. Кримінально-правова характеристика терористичного акту. Злочини, пов'язані з незаконним поводженням зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. Злочини, пов'язані з порушенням правил, що забезпечують громадську безпеку. Інші злочини проти громадської безпеки.

Тема 28. Злочини проти безпеки виробництва. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Загальна характеристика злочинів проти безпеки виробництва. Злочини у сфері безпеки праці. Інші злочини у сфері безпеки виробництва. Загальна характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію залізничного, повітряного, водного та магістрального трубопровідного транспорту. Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію всіх видів транспорту. Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію автомобільного та міського електричного транспорту.

Тема 29. Злочини проти громадського порядку і моральності.

Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку і моральності. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на громадський порядок. Відмежування хуліганства від злочинів, що посягають на здоров'я особи. Кваліфікація хуліганських дій за сукупністю з іншими злочинами. Кримінально-правова характеристика злочинів проти моральності. Особливості суб'єкта злочину, передбаченого статтею 304 (Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність) і кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами.

Тема 30. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Законодавство України у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Злочини, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Предмет злочинів, передбачених статтями 305 – 320 КК України. Значення факультативних ознак об'єктивної та суб'єктивної сторони для кваліфікації діянь, пов'язаних з порушенням встановленого порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Кримінально-правова характеристика інших злочинів проти здоров'я населення. Особливості суб'єкта злочинів, передбачених статтями 323, 324 КК України. Особливості предметів злочинів, передбачених статтями 322, 323 КК України.

Тема 31. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінально-правова характеристика злочинів, що порушують правила охорони та зберігання державної чи службової таємниці. Кримінально-правова характеристика злочинів, що порушують встановлений порядок перетинання державного кордону України та правила переміщення через її митний кордон окремих предметів. Кримінально-правова характеристика злочинів, що порушують встановлений порядок комплектування Збройних Сил України.

Тема 32. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Загальна характеристика злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на загальні засади управлінської діяльності держави. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на окремі блага та інтереси фізичних осіб, як суб'єктів управлінської діяльності. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на встановлений порядок функціонування матеріальних носіїв управлінської діяльності. Особливість кваліфікації цих злочинів за сукупністю з іншими злочинами.

Тема 33. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Загальна характеристика злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи. Кримінально-правова характеристика злочинів, передбачених статтями 364, 364-1, 365, 365-2, 366, 367 КК України. Поняття неправомірної вигоди. Кримінально-правова характеристика злочинів, передбачених статтями 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 370 КК України.

Тема 34. Злочини проти правосуддя.

Загальна характеристика злочинів проти правосуддя. Кримінально-правова характеристика злочинів проти правосуддя, що вчинюються службовими особами, які

здійснюють чи забезпечують здійснення правосуддя. Кримінально-правова характеристика злочинів проти правосуддя, що вчинюються особами, на яких покладено обов'язки зі сприяння у здійсненні правосуддя. Кримінально-правова характеристика злочинів проти правосуддя, що вчинюються засудженими або особами, які знаходяться під вартою. Кримінально-правова характеристика злочинів проти правосуддя, що вчинюються особами, які не мають безпосереднього відношення до здійснення правосуддя. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, інші блага та інтереси захисників чи представників особи у зв'язку з їх діяльністю щодо надання правової допомоги.

Тема 35. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини).

Поняття військового злочину. Загальна характеристика військових злочинів. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на порядок взаємовідносин між військовослужбовцями. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на встановлений порядок проходження військової служби. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на встановлений порядок користування військовим майном. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на встановлений порядок поведення зі зброєю та порядок експлуатації військової техніки. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на встановлений порядок несення окремих видів військової служби. Кримінально-правова характеристика злочинів, що порушують правила охорони та зберігання військових відомостей. Кримінально-правова характеристика військових службових злочинів. Кримінально-правова характеристика злочинів, вчинюваних в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці.

Тема 36. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Загальна характеристика та види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінально-правова характеристика злочинів проти миру, безпеки людства. Кримінально-правова характеристика злочинів проти міжнародного правопорядку.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 3,33 бали. Таким чином, правильна відповідь на 30 запитань оцінюється у 100 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3,3	6,7	10	13,3	16,7	20	23,3	26,6	30	33,3
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
36,6	40	43,3	46,6	50	53,3	56,6	60	63,3	66,6
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
70	73,3	76,6	79,9	83,3	86,6	90	93	96,6	100

Набрані бали включаються до загального вступного рейтингу студента.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ІСПИТІВ

1. Алексеев С.С. Теория права. – М., 2004.
2. Венгеров А.Б. Теория государства и права: Учебник. – М., 2010.

3. Загальна теорія держави і права / За ред. В.В. Копейчикова. – К., 2002.
4. Загальна теорія держави і права / За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. – Х.: Право. – 2012.
5. Общая теория государства и права. Академический курс. В 2-х т. Под ред. М.Н. Марченко. – М., 2011.
6. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права і держави. Навч. посібник. – Вид. 5. – К.: Атіка, 2011.
7. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. Підручник. – 2-е вид. / Пер. з рос. – Х.: Консум, 2013.
8. Теорія держави і права. Академічний курс. За ред. Ю. Шемшученка. – К., 2007.
9. Теория государства и права: Курс лекций / Под ред. М.Н. Матузова и А.В. Малько. – М., 2010.
10. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права. – К., 2006.
11. Котюк В.О. Основи держави і права. – К., 2004.
12. Лившиц Р.З. Теория права. – М., 1994.
13. Лисенков С.П. Загальна теорія держави і права. – К., 2006.
14. Малько А.В. Теория государства и права в вопросах и ответах. – М., 2007.
15. Морозова Л.А. Теория государства и права. – М.: Юрист. – 2009.
16. Нерсесянц В.С. Общая теория права и государства: Учебник для вузов. – М., 2013.
17. Нечитайленко А.А. Основи теорії права. – Х., 1998.
18. Общая теория права: Учебник для юрид. вузов / Ю.А. Дмитриев, И.Ф. Кузьмин, В.В. Лазарев и др.: Под ред. А.С. Пиголкина. – 2-е изд. – М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана. – 2007.
19. Общая теория права и государства: Учебник для юрид. вузов. Под ред. В.В. Лазарева. – М.: Юрист. – 2010.
20. Теорія держави і права. Навчальний посібник. А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.А. Лисенков та ін.; За заг. ред. С.А. Лисенкова, В.В. Копейчикова. – К.: Ін Юре, 2002.
21. Хропанюк В.Н. Теория государства и права / Под ред. В.Г. Стрекозова. – М., 2005.

Нормативно-правові акти України:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року / Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За загал. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.
3. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про необхідну оборону» від 26.04.2002 р. № 1.
4. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах проти життя і здоров'я людини» від 7 лютого 2003 р. № 2.
5. Судова практика у справах про злочини проти статевої свободи та недоторканості особи // Вісник Верховного Суду України. – 2007. - № 3.
6. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи» від 30.05.2008 р. № 5.
7. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 06.11.2009 р. № 10.
8. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23.12.2005 р. № 12.
9. Постанова ПВСУ «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2.

10. Постанова ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» від 23.12.2005р. № 13
11. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також адміністративні правопорушення на транспорті» від 23.12.2005 р. № 14.
12. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил» від 03.06.2005 р. № 8.
13. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства у справах про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 15.04.2005 р. № 5.
14. Постанова ПВСУ «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» від 27 лютого 2004 р. № 2.
15. Постанова ПВСУ «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26 квітня 2002 р. № 3.
16. Постанова ПВСУ «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» від 26 квітня 2002 р. № 4.
17. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості» від 26 грудня 2003 р. № 16.
18. Постанова ПВСУ «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24 жовтня 2003 р. № 7.
19. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про хуліганство» від 22 грудня 2006 р. № 10.
20. Постанова ПВСУ від 4 червня 2010 р. «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки» // Вісник ВСУ. – 2010. - № 7. – с. 3-6.

Програма розглянута на засіданні фахової атестаційної комісії університету
(протокол № 1 від «04» березня 2016 року).

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії університету
(протокол № 7 від «14» березня 2016 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

І.А.Олійник